

@zwnne

GRIP OP INFORMATIE | DINSDAG 14 NOVEMBER 2023

Het veiligstellen, bewaren en archiveren van e-mailberichten. En wat de Algemene verordening gegevensbescherming daarover zegt

Prof. mr. G-J. (Gerrit-Jan) ZWENNE

1

waar gaat het over?

specifiek

over de AVG en het veiligstellen en
bewaren van uw e-mailberichten

en wat u daarover heeft te zeggen

sleutelfunctionarissen
na 10 jaar (archiveren)

resp. medewerker
en werkgever...

voor iedereen
na 10 weken

2

drie vragen...

Wat vindt u...?

1.

I am *'in control'*: ik bepaal zelf wat er gebeurt met de e-mailberichten in mijn werk-account. En ik beslis uiteindelijk wat wordt bewaard en wat wordt verwijderd.

- A. dat klopt
B. dat klopt niet

Wat vindt u...?

2.

Er is een spanning tussen aan de ene kant de *privacywet (AVG)* en aan de andere kant de *Archiefwet* en de *Wet open overheid*

- A. dat klopt
B. dat klopt niet

Wat vindt u...?

De AVG staat in de weg aan het – *zonder mijn instemming* – veiligstellen en bewaren van de e-mailberichten in mijn inbox

- A. dat klopt
B. dat klopt niet

Brinkhof

Date
Reference

14 mei 2018
GJZ/Ne

- 17 Ook waar het gaat om het beginsel van privacy-by-design (art. 25, eerste lid, AVG) ligt het bewaardheid te voldoen aan de gestelde vereisten. Wel komt daarbij meer betekenis toe aan de functionaliteiten waarmee het voor de ambtenaar gemakkelijker wordt om irrelevante e-mailberichten te kunnen uitsluiten (zie randnr. 5 van de advies). Het zijn dergelijke functionaliteiten (of tools) die, gericht op de doeleinden waarvoor de gegevens worden verwerkt, eraan bijdragen dat aan de vereisten van de verordening wordt voldaan.

- (3) Verdraagt de voorgenomen werkwijze zich met het beginsel van opslagbeperking (art. 5, eerste lid, onder e, AVG)?

- Is het nodig om e-mails die worden opgeslagen binnen de rijksomgeving (na verloop van tijd) te ontdoen van persoonsgegevens of bijzondere persoonsgegevens?

- Is het nodig om e-mails ten behoeve van het archief te ontdoen van persoonsgegevens of bijzondere persoonsgegevens voordat deze wordt overgedragen c.q. openbaar wordt (op termijn) in het kader van de Archiefwet?

ANTWOORD

- 18 De omschrijving van het beginsel van opslagbeperking (art. 5, eerste lid, onder e, AVG) voorziet nadrukkelijk in een langere bewaartermijn voor zover het gaat om de opslag van persoonsgegevens voor archiveringsdoeleinden in het algemeen belang, onder de voorwaarde dat de bij de verordening vereiste passende technische en organisatorische maatregelen worden getroffen om de rechten en vrijheden van de betrokkene te beschermen. Er zijn een aantal maatregelen genomen, waarvan de belangrijkste liggen in het mogelijk maken dat de desbetreffende ambtenaar zelf ervoor kan zorgen dat e-mailberichten niet worden bewaard gegevens, almede in de aan deze ambtenaar en andere betrokkenen verstrekte informatie.

- 19 Vanuit het perspectief van gegevensbescherming zou het de voorkeur hebben om bewaarde e-mailberichten zoveel mogelijk te ontdoen van persoonsgegevens en bijzondere gegevens. Echter, dat ligt in het licht van de doeleinden waarvoor de gegevens worden bewaard, niet goed haalbaar. De verwijdering van persoonsgegevens en bijzondere gegevens op voorhand doet afbreuk aan het algemeen belang van archivering en het belang dat informatie over bestuurlijke aangelegenheden openbaar kan worden gemaakt. Om niettemin te voorkomen dat de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen ten onrechte wordt aangetast, zal daarom overeenkomstig besluitvorming met belangafweging moeten plaatsvinden. Als er een Web-verzoek wordt gedaan, moet worden bepaald of de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen onevenredig wordt aangetast (art. 10, eerste lid, onder d, en tweede lid, onder e, WvO). En als het gaat om de openbaarmaking van archiefbescheiden dat worden gedaan door zovold voor een bepaalde termijn beperkingen

3

Wat vindt u...?

1.

I am *'in control'*: ik bepaal zelf wat er gebeurt met de e-mailberichten in mijn werk-account. En ik beslis uiteindelijk wat wordt bewaard en wat wordt verwijderd.

- A. dat klopt
B. dat klopt niet

I am *'in control'*: wat zegt de
AVG daarover?

4

Wat vindt u...?

1.

I am 'in control': ik bepaal zelf wat er gebeurt met de e-mailberichten in mijn werk-account. En ik beslis uiteindelijk wat wordt bewaard en wat wordt verwijderd.

A. dat klopt

B. dat klopt niet

5

‘privetisering’ van de werkplek

incl. e-mailberichten (enz.)

Ktr Haarlem 16 juni
2000, JAR 2000/170
(KLM vs. X)

In het huidige tijdsgewricht is aanvaard dat er een zekere “privétisering” op de werkplek optreedt. Dat heeft tot gevolg dat ook een werkgever binnen zekere grenzen heeft te aanvaarden dat er onder werktijd privé-contacten worden onderhouden. Een werkgever behoort de privacy van die contacten te waarborgen.

6

wie gaat er over uw persoonsgegevens?

who is in control?

preamble
Avg

(4) [...] Het recht op bescherming van persoonsgegevens heeft **geen absolute gelding**, maar moet worden beschouwd in relatie tot de functie ervan in de samenleving en moet **conform het evenredigheidsbeginsel tegen andere grondrechten worden afgewogen**.

(7) Die [snelle technologische] ontwikkelingen vereisen een krachtig en coherenter kader voor gegevensbescherming in de Unie, dat wordt gesteund door strenge handhaving, omdat zulks van belang is voor het vertrouwen dat nodig is om de digitale economie zich in de hele interne markt te laten ontwikkelen. **Natuurlijke personen dienen controle over hun eigen persoonsgegevens te hebben.** [...]

7

observaties over de AVG

en enkele misverstanden daarover

AG Campos-Sánchez-
Bordona 6 oktober 2022,
C-300/21,
ECLI:EU:C:2022:756

74. Mijns inziens kan uit de AVG niet zo maar worden afgeleid dat het de bedoeling om is de betrokkene de controle over zijn persoonsgegevens te verlenen als een waarde op zich. **Evenmin** kan worden afgeleid dat de betrokkene **de grootst mogelijke controle** over die gegevens moet hebben. [...]

81. ... [D]e AVG [is] er **niet op gericht de controle van het individu over de hem betreffende informatie te vergroten door zich zonder meer te schikken naar zijn voorkeuren**, maar bestaat het doel er veeleer in om het recht op bescherming van persoonsgegevens van elke betrokkene te verzoenen met de belangen van derden en van de samenleving.

82. De AVG is [...] **niet** bedoeld om de verwerking van persoonsgegevens **systematisch te beperken**, maar om die verwerking onder strikte voorwaarden legitimiteit te verlenen.

AVG wil **niet** het individu de grootst mogelijke controle geven over zijn of haar persoonsgegevens

AVG wil **niet** gegevensverwerking systematisch beperken

8

Een spanningsveld tussen AVG en Woo & Archiefwet?

9

Wat vindt u...?

2.

*Er is een spanning tussen aan de ene kant de
privacywet (AVG) en aan de andere kant de
Archiefwet en de Wet open overheid*

A. dat klopt

B. dat klopt niet

10

doelbinding

gegevens niet gebruiken voor een doel dat onverenigbaar is met het doel waarvoor de gegevens zijn verzameld

- Persoonsgegevens moeten voor **welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde** doeleinden worden verzameld en
- mogen vervolgens niet **verder worden verwerkt** op een met die doeleinden **onverenigbare** wijze
- de verdere verwerking met het oog op **archivering** in het algemeen belang, [...] wordt [...] **niet als onverenigbaar** met de oorspronkelijke doeleinden beschouwd

gegevensminimalisatie

niet meer persoonsgegevens verzamelen en gebruiken dan nodig

- Persoonsgegevens moeten **toereikend** zijn, **ter zake dienend** en beperkt tot wat **noodzakelijk** is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt

opslagbeperking

persoonsgegevens niet langer bewaren dan nodig

- Persoonsgegevens moeten worden bewaard in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen **niet langer te identificeren** dan voor de doeleinden waarvoor de persoonsgegevens worden verwerkt noodzakelijk is
- persoonsgegevens mogen voor langere perioden worden opgeslagen voor zover de persoonsgegevens louter met het oog op **archivering** in het algemeen belang [...] worden verwerkt

Art. 5.1
AVG

11

doelbinding

gegevens niet gebruiken voor een doel dat onverenigbaar is met het doel waarvoor de gegevens zijn verzameld

gegevensminimalisatie

niet meer persoonsgegevens verzamelen en gebruiken dan nodig

opslagbeperking

persoonsgegevens niet langer bewaren dan nodig

vervulling overheidstaken met inbegrip van de verantwoording daarvoor, én de naleving van **wet en regelgeving**

Wet open overheid
Archiefwet

Art. 5.1
AVG

12

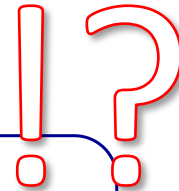

proportionaliteit & subsidiariteit

Art. 5(1)a, 6(1)
b-f AVG

privacyinbreuk niet onevenredig in
verhouding tot belang waarvoor
gegevens worden verwerkt

belang kan niet op andere, minder
belastende wijze worden
gerealiseerd

13

Het Parool
**Bonnetje Teeven-deal
toch boven water**

Er is toch 4,7 miljoen gulden gemoeld geweest met de deal van toernooi officier van justitie Fred Teeven, nu staatssecretaris, en een drugshandelaar. Een bevestiging van dit bedrag is gevonden. Betrouwbare bronnen hebben dit maandag gezegd naar aanleiding van berichtgeving hierover van [De Telegraaf](#).

9 maart 2023, 12:44

Over de hoogte van de deal was ophef ontstaan. Minister van Veiligheid en Justitie had vorig jaar aan de Kamer gemeld dat het om nog geen 2 miljoen gulden. Maar dat klopte niet, zo meldde Nieuwsuur vorige week. Het programma zei zich te baseren op stukken die het had. Hiermee was de suggestie geboren dat Opstelten de T. Kamer verkeerd heeft ingelicht en dat is een 'doodzonde' politiek. Opstelten is ook politiek verantwoordelijk voor handelen van Teeven van destijds.

Omtzigt wil dossiers toeslagenaffaire weghalen bij Belastingdienst: 'Alles wat er nog wél is naar Nationaal Archief en verbod op vernietigen'

13-09-2020 07:06 - Politiek - Auteur: Hans Beldhuis

Hij maakt zich grote zorgen over zaak van gedupeerden in de toeslagenaffaire tegen de overheid. Daarom wil Kamerlid Omtzigt dat de dossiers die er nog zijn naar het Nationaal Archief gaan. "Het moet verboden worden om nog maar één stuk te vernietigen."

Keer op keer blijkt dat de Belastingdienst onwettig en hardvochtig handelde in de toeslagenaffaire, waarbij meer dan 20.000 ouders onterecht werden gebrandmerkt als fraudeur. De meest recente blunder: in juli bleek dat er 9000 dossiers zijn vernietigd van mensen die in beroep gingen tegen beslissingen van de Belastingdienst. CDK-Kamerlid Pieter Omtzigt vindt dat dit de zaak van de slachtoffers verder schaadt.

nrc

14 april 2023 10:10

**Adviescollege kritisch op
gebrekkige informatieverstrekking
ministerie VWS tijdens pandemie**

Gebrek aan transparantie Een vangelopen bemiddelingspoging van het Adviescollege tussen een freelance journalist en het ministerie van Volksgezondheid was de aanleiding van het rapport.

Naam Debat - 14 april 2023 - Leestijd 5 minuten

Het advies is gericht aan minister Ernst Huppen (Volksgezondheid, Welzijn en Sport, VWS), die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de Wet open overheid (Wet openbaarheid van bestuur).

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) was niet transparant genoeg over de besluitvorming rondom de coronapandemie. Dat staat in een kritisch advies van het nieuwe Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding dat woensdag is uitgebracht. Het ministerie had „ruimhartiger en effectiever“ moeten zijn met het verstrekken van informatie, oordeelt het college. Het is voor het eerst dat het college een advies uitbrengt naar aanleiding van een klacht van een journalist.

14

veiligstellen en bewaren van e-mail:
alleen met instemming?

15

Wat vindt u...?

3.

*De AVG staat in de weg aan het – zonder mijn
instemming – veiligstellen en bewaren van de e-
mailberichten in mijn inbox*

A. dat klopt

B. dat klopt niet

16

rechtmatige verwerking van persoonsgegevens

17

18

uitzonderingen

- de verwerking is noodzakelijk met het oog op archivering in het algemeen belang, wetenschappelijk of historisch onderzoek of statistische doeleinden [...]

- op grond van *Unierecht of lidstatelijk recht*
- waarbij de *evenredigheid met het nagestreefde doel wordt gewaarborgd*
- de *wezenlijke inhoud van het recht op bescherming van persoonsgegevens wordt geëerbiedigd*
- *passende en specifieke maatregelen worden getroffen ter bescherming van de grondrechten en de belangen van de betrokkene*

Art. 9
AVG

proportionaliteit & subsidiariteit

Art. 5(1)a, 6(1)
b-f AVG

Wvttk

rechtspraak

ABRvS 23 aug. 2017,
ECLI:NL:RVS:2017:2232

4.1.1 Ingevolge artikel 3 van de Archiefwet zijn de overheidsorganen verplicht de onder hen berustende archiefbescheiden in goede, geordende en toegankelijke staat te brengen en te bewaren, alsmede zorg te dragen voor de vernietiging van de daarvoor in aanmerking komende archiefbescheiden.

Naar het oordeel van de Afdeling vormt deze algemene bepaling *niet een zelfstandige grondslag voor de verwerking van bijzondere persoonsgegevens* als bedoeld in artikel 23, eerste lid, aanhef en onder f, van de Wbp, nu aan de bewaarplicht van de Archiefwet pas wordt toegekomen als gegevens in overeenstemming met de Wbp worden verwerkt.

archiveren als de desbetreffende gegevens ook voorafgaand aan de archivering mochten worden verwerkt

23

wissingsrechten

Art. 17
AVG

betrokkene heeft het recht [..] zonder onredelijke vertraging *wissing* van hem betreffende persoonsgegevens te verkrijgen o.a.

uitzonderingen

- als de gegevens niet langer nodig zijn,
- als de gegevens onrechtmatig zijn verwerkt
- ...

geen verwijdering o.a. als:

- de gegevens nodig zijn voor uitoefening vrijheid van informatie
- met het oog op *archivering* in het algemeen belang
- ...

24

rechtspraak

ABRvS 8 maart 2017,
ECLI:NL:RVS:2017:620

4.1. Anders dan de Wob bevat de Archiefwet geen informatiestelsel maar een documentenstelsel. De openbaarheidsbeperkingen die ingevolge de Archiefwet mogelijk zijn, zijn dan ook niet aan de informatie in de documenten gekoppeld, maar aan het document in zijn geheel. *Bij dit stelsel past niet dat de rijksarchivaris een document bewerkt - bijvoorbeeld door het te anonimiseren - alvorens daarin inzage te geven.* Ten aanzien van beperkt openbare archiefstukken voert de rijksarchivaris het beleid dat daarvan geen kopieën worden verstrekt maar alleen inzage in die stukken kan worden gegeven. De rechtbank heeft terecht geen grond gezien voor het oordeel dat dit beleid onredelijk is.

bij archivering dus niet
'lakken' of anderszins
bewerken

archiefbescheiden en inzage- en verbeteringsrechten

Art. 45
UAVg

- Bij de verwerking van persoonsgegevens die deel uitmaken van archiefbescheiden [...] in een archiefbewaarplaats [...] zijn *de inzage- en verbeteringsrechten* [van art. 15 en 16 AVG] niet van toepassing.
- Betrokkene heeft het recht om inzage te verkrijgen in de archiefbescheiden, tenzij verzoeken om inzage zodanig ongericht zijn dat deze *in redelijkheid* niet kunnen worden ingewilligd.
- Betrokkene heeft het recht om, in geval van onjuiste persoonsgegevens, *zijn eigen lezing* aan de desbetreffende archiefbescheiden toe te voegen.

afwijkende regels voor
inzage

geen verbetering, maar
'eigen lezing' toevoegen

vragen en vraagstukken

27

vraagstukken

wat als...

- ambtenaar verplaatst privé-email naar de privépostbus
- overige email wordt na tien weken gearchiveerd
- de ambtenaar ontdekt dat er ten onrechte (privé)berichten zijn gearchiveerd
- mag de ambtenaar de berichten uit het archief verwijderen...?

kan een veiliggesteld e-mailbericht achteraf toch nog worden verwijderd...

- op verzoek van degene uit wiens emailpostbus het bericht afkomstig is
- op verzoek van iemand die in het bericht wordt genoemd
- en geldt ook daarbij een vierogen principe?

In het kader van een Woo-verzoek wordt een bericht aangemerkt als 'potentieel relevant'...

- wie heeft toegang daartoe, alleen de Woo-medewerker?
- of ook de verzender en/of personen genoemd in het bericht?

biedt ons document management systeem niet een (veel) betere oplossing?

wat als iemand drie maanden of langer ziek is geweest? of op sabbatical? of ontslagen?

wat doen we met per ongeluk veiliggestelde privé e-mail berichten...?

31

DISCUSSIE?

g.j.zwenne@law.leidenuniv.nl